

**24 december
2016**

**Onderzoek onder klanten
voedselbank**

<http://opiniepanel.eenvandaag.nl>

Onderzoek onder klanten voedselbank

24 december 2016

Over het onderzoek

Het online onderzoek is uitgevoerd door onderzoekers van het EenVandaag Opiniepanel in samenwerking met Voedselbanken Nederland. Het is deels uitgezet onder leden het EenVandaag Opiniepanel die klant zijn bij de voedselbank verspreid over het hele land en deels onder klanten van de voedselbanken in Amersfoort, Groningen, Zwolle, Dordrecht en Tilburg.

Het was een moeilijke doelgroep om te bereiken. Niet van alle klanten waren voldoende gegevens bekend om ze aan te schrijven en een deel was niet voldoende taalvaardig om zelfstandig het onderzoek in te vullen.

In totaal zijn ruim 1500 mensen benaderd om mee te doen via de mail. Niet alle adressen bleken te kloppen. Aanvullend zijn tientallen klanten bij een bezoek aan de voedselbank benaderd om daar op een computer de vragenlijst in te vullen. In totaal vulden 486 mensen die klant zijn bij een voedselbank het onderzoek in.

De groep is niet representatief voor alle klanten van de voedselbank in Nederland maar komt kwa man/vrouw verhouding, samenstelling van het huishouden en leeftijd grotendeels overeen met de landelijke cijfers van Voedselbanken.nl.

Het onderzoek vond plaats tussen 15 en 23 december 2016 en bestond uit een kwantitatief en een kwalitatief deel. Het kwalitatieve deel bestond uit open vragen. Hierop is een discours analyse uitgevoerd waarbij gezocht werd naar centrale thema's (patronen).

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met onderzoeker Petra Klapwijk, petra.klapwijk@eenvandaag.nl

Samenvatting

Onderzoek onder klanten voedselbank: 'Zonder de voedselbank heb ik honger'

Veel arme mensen in Nederland zouden regelmatig honger hebben als de voedselbank hen niet zou helpen. Dit blijkt uit onderzoek van EenVandaag in samenwerking met Voedselbanken Nederland. Aan het onderzoek deden 500 klanten van de voedselbank mee. Tweederde (67%) van de ondervraagden zegt dat zij zonder de voedselbank honger zouden hebben.

Voor veel deelnemers was het gewoon geworden om maaltijden over te slaan voordat ze bij de voedselbank kwamen. De helft (54%) zegt dat ze een paar keer per week de warme maaltijd moesten overslaan omdat ze niet voldoende te eten hadden. Volgens hen was het vaak een kwestie van kiezen tussen de belangrijkste rekeningen betalen of een bord met warm eten.

Eten gaat naar kinderen

Diverse ouders geven in het onderzoek aan dat ze er alles aan deden om te zorgen dat hun kinderen geen honger hoefden te hebben, ook al ging dit ten koste van henzelf. Een moeder zegt hier over: *'Er was simpelweg geen geld voor eten voor iedereen. Ik gaf mijn dochter te eten en zei dat ik zelf niet zo lekker was. Dan sloeg ik de maaltijd maar weer over.'*

Als alternatief voor een warme maaltijd werd vaak gekozen voor boterhammen, pannenkoeken of wat ze toevallig in huis hebben. *'We aten havermout en Cup a Soup', dan zat ik toch weer vol'*, aldus een deelnemer.

Verse groente en vlees kwamen zelden op tafel, dat was te duur. Een andere oplossing was om een maaltijd bij vrienden of familie te eten.

Minder koek

Over de voedselbank zijn de ondervraagde klanten over het algemeen positief: 82 procent is tevreden. Gemiddeld geven zij een 7,5 aan hun

voedselbank. Wel geven ze aan dat sommige producten op of over de datum zijn. Ook zouden ze graag wat minder koek en snoep en wat meer houdbare verse producten willen hebben. *‘Wat moet ik iedere week met een lading ontbijtkoek die meer dan een jaar over de datum is?, zo vraag een deelnemer zich af.*

Uit sociaal isolement

Vier van de tien deelnemers (40%) zeggen dat zij door de voedselpakketten meer rust in hun hoofd hebben om aan de verbetering van hun situatie te werken. Omdat zij zich geen zorgen meer hoeven te maken over hun dagelijks eten kunnen zij zich nu beter bezig houden met het aanpakken van hun schulden of het zoeken naar een nieuwe baan. Volgens veel mensen helpt de voedselbank hen ook om uit hun sociale isolement te komen. Ze durven weer eens iemand op de koffie te vragen omdat ze nu wel koffie en een koekje in huis hebben.

De helft (49%) ziet weinig mogelijkheden om hun situatie in de toekomst te verbeteren. Voor deze mensen betekent de voedselbank dat ze geen honger hebben, maar verder zien ze geen perspectief. In deze groep zitten relatief veel mensen die geen extra inkomen kunnen krijgen, zoals gepensioneerden en arbeidsongeschikten.

Vragenlijsten uitslagen

BEOORDELING VOEDSELBANK

Hoe tevreden of ontevreden bent u over uw voedselbank?

- Heel tevreden 40%
- Redelijk tevreden 42%
- Niet zo tevreden 14%
- Heel ontevreden 3%
- Weet niet / geen mening 1%

Wat voor rapportcijfer zou u aan uw voedselbank geven?

Gemiddeld geven de deelnemers een 7,5 aan hun voedselbank.

Over het algemeen zijn de deelnemers heel tevreden over het aanbod en de service. Wel geven ze aan dat sommige producten op of over de datum zijn. Ook zouden ze graag wat minder koek en snoep en wat meer houdbare verse producten willen hebben. *'Wat moet ik iedere week met een lading ontbijtkoek die meer dan een jaar over de datum is?', zo vraag een deelnemer zich af.*

Waarom bent u terecht gekomen bij de voedselbank?

De meest gegeven redenen zijn:

- Schulden, financiële problemen, rekeningen en boetes die zich opstapelen
- Baan kwijt, faillissement, langdurig werkloos
- Ziekte, van zichzelf of familielid
- Echtscheiding, overlijden partner

Bent u het eens of oneens:

'Ik schaam me ervoor dat ik gebruik maak van de voedselbank.'

- Mee eens 45%
- Mee oneens 48%
- Weet niet / geen mening 7%

HONGER

Als iemand in Nederland regelmatig de warme maaltijd moet overslaan zou je kunnen spreken van honger.

De voedselbank moet er voor zorgen dat mensen altijd voldoende te eten hebben.

Is het voordat u bij de voedselbank kwam regelmatig voorgekomen dat u de warme maaltijd moest overslaan omdat u niet voldoende te eten had?

Ja, ik sloeg (bijna) iedere dag de warme maaltijd over 16%

Ja ik sloeg een paar keer per week de warme maaltijd over 38%

Ja ik sloeg ongeveer één keer per week de warme maaltijd over 13%

Ja ik sloeg een paar keer per maand de warme maaltijd over 6%

Nee ik hoefde geen maaltijden over te slaan 22%

Weet niet / geen mening 5%

Bent u het eens of oneens:

'Zonder de voedselbank zou ik honger hebben.'

Mee eens 67%

Mee oneens 19%

Weet niet / geen mening 13%

Voor veel deelnemers was het gewoon geworden om maaltijden over te slaan voordat ze bij de voedselbank kwamen. De helft (54%) zegt dat ze een paar keer per week de warme maaltijd moesten overslaan omdat ze niet voldoende te eten hadden. Volgens hen was het vaak een kwestie van kiezen tussen de belangrijkste rekeningen betalen of een bord met warm eten.

Diverse ouders geven in het onderzoek aan dat ze er alles aan deden om te zorgen dat hun kinderen geen honger hoefden te hebben, ook al ging dit ten koste van henzelf. Een moeder zegt hier over: *'Er was simpelweg geen geld voor eten voor iedereen. Ik gaf mijn dochter te eten en zei dat ik zelf niet zo lekker was. Dan sloeg ik de maaltijd maar weer over.'*

Als alternatief voor een warme maaltijd werd vaak gekozen voor boterhammen, pannenkoeken of wat ze toevallig in huis hebben. *'We aten havermout en Cup a Soup', dan zat ik toch weer vol'*, aldus een deelnemer.

Verse groente en vlees kwamen zelden op tafel, dat was te duur.
Een andere oplossing was om een maaltijd bij vrienden of familie te eten.

TOEKOMST

De voedselbank helpt u met voedselpakketten. Misschien heeft u daardoor ruimte om zelf aan de verbetering van uw situatie te werken (bv schulden aanpakken, solliciteren). Het kan ook zijn dat uw situatie zo is dat dat nog niet lukt.

Met welke uitspraak bent u het het meest eens:

‘Het lukt mij nu zelf om aan de verbetering van mijn situatie te werken.’
40%

‘Het lukt mij nog niet om aan de verbetering van mijn situatie te werken.’
49%

Weet niet / geen mening 11%

In de groep die zegt dat het hen niet lukt om aan de verbetering van hun situatie te werken zitten relatief veel mensen die niet meer kunnen gaan werken om hun situatie te verbeteren, zoals zieken, arbeidsongeschikten en ouderen met een klein pensioentje. Sommigen zeggen dat de voedselbank een druppel op een gloeiende plaat is, ‘het stilt je honger, maar verder niets’.

Veel van deze mensen zitten in een schuldsaneringstraject dat jaren duurt en waarin ze nog geen perspectief zien, zeker omdat ze hun inkomen niet kunnen aanvullen met een baan.

De groep die het wel lukt om aan de verbetering van hun situatie te werken is blij dat ze door de voedselbank voldoende te eten hebben. Daar hebben ze in ieder geval geen zorgen meer over. Dat geeft hen een beetje rust om wat andere zaken te regelen, bijvoorbeeld hun schulden aanpakken of een nieuwe baan zoeken. Ook kunnen ze af en toe een beetje te genieten van een extraatje zoals ‘mijn favoriete shampoo kopen’ of een klein cadeautje als de kinderen jarig zijn.

Veel mensen zeggen dat de voedselbank ze ook op weg helpt uit hun isolement. Ze houden wat meer tijd over voor sociale contacten en durven weer eens iemand uit te nodigen omdat ze af en toe een koekje bij de koffie in huis hebben.

En dat soort kleine dingen geeft ze toch een positief gevoel, hoop voor de toekomst.

